

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Стеван Николић, начелник прве класе среза крајинског, и

Милан Јанковић, писар прве класе среза ресавског, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда ставе у пензију, која им по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. октобра 1906. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволоо је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе начелства округа београдског, Вождара Петровића, полицијског писара исте класе среза ариљског, — по молби;

за полицијског писара друге класе среза колубарског, округа београдског, Михаила Ј. Штуловића, полицијског писара исте класе среза врачарског, — по молби;

за полицијског писара треће класе среза ресавског, Владимира Антоновића, полицијског писара исте класе начелства округа београдског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза ариљског, Душана Живковића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза врачарског, Стевана Д. Тодорића, свршеног правника;

за полицијског писара треће класе среза ариљског Драгицу Јовановића, свршеног правника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. октобра 1906. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПИЈАНАЧКА ЉУБОМОРА.

(НАСТАВАК)

II.

Као што смо видели, пијаначка љубомора је уображена, на погрешним опажањима и релацијама основана сумња алкохолизмом поремећеног мушкарца у верност своје жене. Претходно је махом подстакнута оним необичним односима у брачном животу, које је сам пијанац својом страшћу изазвао. Ње има *неколико врста*, али разлика међу њима није увек тако јасна и одређена, да ту поделу можемо у сваком случају до крајности извести. Има по гдекада и таквих облика пијаначке љубоморе, који се морају сматрати само као прелазне стадије једне врсте у другу.

Познато је, да се код хроничних алкохоличара јављају по гдекада као особити облици пијаничких делирија т.з. *халуцинације*, т.ј. чулна опажања без стварне подлоге — дакле варљиве чулне представе, управо *чулне обмане*. Нарочито су честе халуцинације вида и слуха — особито пред вече. Оне обмањују и варају пијанца, изазивају у њему свакојаке осећаје, и наводе га по гдекада баш и на извршење каквих радња, које не одговарају стварним приликама и потребама. Често изазивају код пијанице и сумњу у брачну верност жене. Учини му се н. пр., да је видео, како тамај испред њега, кад је кућна врата отварао, промаче сенка некога човека; како неки мушкарац прескочи ограду и некуда у мрак умаче; како му се сусед око капицика врзе и т. д.; учини му се, да чује, како неко ноћу испред прозора хода; „својим ушима слуша“, како му се жена с неким договара, где ће се састати; како је неко у прозор лупнуо и знак дао; како су се ноћу врата од вајата отварао и т. д.: — па то му је онда сав основ за *сумњу*, да га жена с другим вара. Раздражен и за-

нет пићем страсно и без критике прима у своју оболелу душу те лажне утиске и из њих изводи свој, пићем помућен суд о тренутним приликама. Ако се често опија, т.ј. ако се тиче пијанца, који се управо ретко кад и трезни, ретко кад и дође до ведрих и свесних момената, кад би без страсти и смишљено могао боље проценити, у колико се оне појаве истините, а у колико само обмана раздражених чула: — онда се таки пијанац те сумње никако и не може опростити. *С тога се ти облици љубоморе виђају нарочито код тежких, старијих облика хроничног алкохолизма*. А како је пијанац у том стању и вољом толико слаб, да се не може одупрети оном, и онако страсном, а пићем још појачаном прохтеву, који га гони да своја брачна права брани, и да своју „неверну“ жену на одговор позове или баш казни: — то по гдекада одмах, у самом наступу пијаначког делирија, приступа и извршењу онога, на што се у оном афекту тренутно решио.

У другим приликама *непосредан узрок пијаначкој љубомори* нису халуцинације (чулне обмане), него *појаве, које су стварне*, које, дакле, доиста постоје — само што их пијанац у наступу свога пијанства погрешно и без правог и основаног разлога доводи у везу са својом, већ ранијим брачним размирицама подстакнутом сумњом, да га жена с другим вара. Исто онако, као што потатори узимају и најнезнатнија своја опажања као нешто врло важно, „врло пресудно“ и „несумњиво утврђено“, те их је од тога тешко одговорити, исто је тако и љубоморан пијанац у наступу свог пијаначког заноса тврдо уверен, да је ма којим својим — махом врло безначајним опажањем, — учинио велико и „судбоносно откриће“. Он је н. пр. већ осведочен, да је своју жену или љубазницу у неверству ухватио, ако је ма коју, сасвим обичну, незнатну и случајну промену на њој или на њеној окодини опазио. Њему је већ довољно, да посумња у верност своје жене, ако се н. пр. пијан из механе кући врати, па нађе да је на миндерлуку једно место угнуто

да му је жена „зажарена“; да је оставила нешто вечере (коју је она у ствари била за њега и спремила) и т. д.: — и тога ради напада на њу и речју и делом. Исто ће тако мучити жену сумњом, ако је н. пр. затекне „веселу“ или „тужну“, обучену или необучену; услужну и љубазну или хладнокрвну и одурну; или ако је „опазно“, да се домаћа мачка страшљиво испред њега уклања; да се тица у кавезу разбудила; да деца већ давно спавају и т. д. Посумњаће ако му је жена поцрвенила или очи оборила, кад је неког њиховог суседа срела; ако је чуо, да је неко два три пута поред куће прошао; ако врата на соби шкрипе; ако је у постели опазно неку мрљу; ако му је жена болесна; ако се труди, да га онака пијана што пре умири и у постељу положи и т. д. Све те, за сваког другог безначајне појаве узима пијанац у свом пијаначком заносу за врло важан и неоцењив материјал, којим несумњиво доказује, да му је жена полно неверна.

Већ ова *генеза* пијаначке љубоморе доста је *карактеристична*, и даје нам прилично поуздане податке, по којима би ми ту болесну појаву у пракси познали, и од других врста љубоморе разликовали. Истина је, да и сасвим нормалног али љубоморног човека, по гдекада савлада та страст таквом снагом, да управо силом тражи оно, што у ствари не може наћи; да види и оно, што у ствари не постоји; — и то се дешава, да и обичан љубоморан човек сваку ситницу, која се јави у односу између њега и његове жене, узима веома озбиљно, а да је опет са стварношћу веома погрешно доводи у везу; — шта више: има случајева, да је и нормалан човек у питањима, која се тичу љубоморе, често и најозбиљнијим разлицима неприступан: — али је ипак значајна разлика између те две врсте љубоморе у томе, што је *пијаначка љубомора те врсте тесно везана за дејство алкохола*, и што се јавља као сталан пратилац пијаначког наступа. То је тако редовна појава, да би се већ и по њој могло с неким поузданошћу одговорити на питања, тиче ли се у извесном случају те врсте љубоморе или не. Спора би могла бити само у оним случајевима, где би се објективно доказало, да се пијаначево халуцинације, његова опажања и релације доиста подударају са стварношћу, да, дакле, имају своје реалне подлоге. Ту може још бити питања о томе, у колико у том случају љубомора зависи од поремећеног душевног стања пијаначевог, а у колико иде на рачун баш стварних опажања и несумњивих података, који се у том спору могу изнети. У тим случајевима морали бисмо имати карактеристичних знакова, по којима би ову врсту пијаначке љубоморе могли познати и од физиолошке разликовати.

Срећом је Психијатрија и у томе правцу толико успела, да се и такви спорови могу решити. Сад је већ могућно судско-медицинским методом учврстити неке појаве, које су доиста карактеристични знаци пијаначке љубоморе те врсте. Њима се судско-медицински вештак и служи, кад год се истакну спорови такве врсте, да је

тешко решити, *која је врста љубоморе предмет судскога ислеђења*: физиолошка или паталогска; пијаначка или друга која?

Један од *најкарактеристичнијих знакова пијаначке љубоморе ове врсте* истиче се као појава, коју сусрећемо и у другим облицима пијаначке душевне поремећености. Хроничан пијанац и интелектуално опада, па с тога обично није у стању, да своја опажања, релације и процене о њима душевно тако разради, како би их и други, нормални људи морали или бар могли исто онако схватити као и он — па и усвојити. Из истих разлога љубоморан пијанац није у стању, да „своју ствар“, своја опажања и консеквенције њихове — дакле своју сумњу — изведе бар толико на чистину, како би и за другога била вероватна, или бар приближно основана. Он је н. пр. о томе потпуно „уверен“, да му је жена неверна, али никад није у стању, да и другога о томе увери — бар не стварним доказима. Он једнако мучи жену љубомором, али готово никада не изриче своју сумњу одређено и прецизно: — не означаје ни особу, на коју сумња, да му је супарник, ни место, где је невера учињена, ни време, кад се то догодило. Он н. пр. изјављује, да је љубазника своје жене „својим очима видео“ и кад је дошао и кад је отишао, али ипак за то неће знати рећи, како је тај љубазник до његове жене доспео, или којим је путем испред њега умакао. Кад год говори о превари своје жене или љубазнице, никад *неће поименце означити особу или особе, с којима она њега vara*, него ће се у томе махом послужити изразима, који нису прецизни: који управо ништа не одређују. Тако ће н. пр. о њој рећи „да се вуче са целим селом“, или „по целом срезу“, да му је од ње „пуна кућа копилади“, да је „око себе направљила читаву кучницу“; да ништа друго и не ради, „него за мушкарцима лети“; да „њу већ цео свет зна као курву“ и т. д. И то ће за њу рећи не само код куће и њој на само, него у свакој прилици, кад год се напије — свугде и пред целим светом — па баш и пред млађима и пред рођеном децом њиховом. Махом је у таким приликама и у изразима и у начину толико безобзиран, суров и низак, како иначе никад није. (наставиће се)

Д-р М. Јовановић-Батут

О КРИВОКЛЕСТВУ

и осталим кривичним делима ове врсте.

(с обзиром на прописе Гл. XXVII. Казн. Зак. Краљ. Србије од 29. марта 1860. год. §§ 266 до 276 закљ. и на прописе IX. Одељка Казн. Зак. за царство Немачко од 15. маја 1871. године §§ 153 до 163 закључно).

пише М. С. Ђуричић,
члан касационога суда

Литература.

Kommentar zum Strafgesetzbuch für das Deutsche Reich e. t. c. von dr Justus Ols-hausen Siebente Auflage I и II В. 1905. и 1906. год. Berlin.

Grudriss des Gemeinen Deutschen Strafrechts, von dr Karl Bieding II Besonderen Teil, Zweite Hälfte, Leipzig 1901. године.

Немачко Кривично Право Уџбеник, од д-р Франца фон Листа. Превео и допунио проф. д-р Миленко Р. Веснић. Београд 1902 год.

Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, von d-r A. Merkel Professor in Strassburg, Stuttgart 1859. год.

Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, von d-r Hugo Meyer ord. prof. der Rechte in Tübingen, Fünfte Auflage Leipzig 1895. г.

Das gemeine deutsche Strafrecht, systematisch dargestellt von dr Hugo Hälschuer geheim. Justizrath und Profesor in Bonn. I II В. (други део у два одељка) Bonn 1881, 1884 и 1887 год.

Lehrbuch des deutschen Strafrechts, von dr Albert Friedrich Berner Geheim Justizrath und ord. prof. der Rechte an der Uniw. Zu Berlin IX Aufl. Leipzig 1877. год.

Објаснење Казнителног Законика за књажевство Србију од Ђ. Д. Ценића члана Држ. Савета. Београд 1866.¹⁾

1.) *Историја*. Ако бацимо поглед на историју овога деликта, видећемо да се и у старом историјском добу сматрала као деликт и подлежала казни лажна сведожба. У закону XII таблица за њу је била прописана казна: бацање с тарнијске стене. У Сулином законодавству био је овај деликт и у појединостима предвиђен, према томе да ли је учињен при *judicium publicum* или не, која је подела остала и у доцнијем римском праву.

Друкчије стоји ствар са кривоклеством парничара, јер ово дело ни у најстаријој периоди римске историје ни за време хришћанског периода није подлежала нарочитој тужби.

У опште оскудни у историји српског права, ми немамо података ни о историји овога деликта у нашем праву. У закону Цара Стефана Душана нисмо могли наћи ниједне одредбе, која би садржавала појам кривоклества у опште, или лажне сведоџбе или вештачког мњења по наособ. Ради потпуности предмета напомињемо овде, да је у „Законику Грбаљском,“ из времена деспота Стевана Лазаревића било предвиђено и ово казнимо дело. Тако чл. 9. овога законика гласи: ко би се криво заклео у суду, кад би га кнезови закљичали, да му вас Грбаљ све што има изеде и попије.²⁾ Друго што год из историје овога деликта у нашем народу ми не

¹⁾ Пошто смо овде означили литературу, која ће у току овога написа много пута бити навођена, ми ћемо на дотичним местима само означити име писца, а дело је већ овде поменуто.

²⁾ Види: „Смртне и телесне казне“ по старом српском законодавству од проф. Миленка Вукићевића. Полиц. Гласник бр. 39. од ове године.

Жупа Gripuli или Грбаљ сачињавао је још у време попа Дукљанина једну област са Буавом и Чевом. (Budva com Cuceva et Gripuli) и т. д. О овоме има још једна одредба истог законика која гласи:

Чл. 53 кад би се човек заклео по начину како смо осудили, да није дужан, а после нашло би се писмо или чиста сведоџба да плати само седмо као дупеж а као кривоклетник свему Грбљу 4 барила вина (види Полиц. Гласник бр. 40. од ове год.

Одиста интересантна казна за злочин кривоклества парничара.

знамо, а и ипаче не намеравамо овде опширно излагати у опште историју деликта.

У средњовековном немачком праву, с обзиром на особену правну природу заклетве као доказнога средства, кривоклество и лажна сведожба не могу се подвајати, но код појединих племена биле су одређене разне казне.³⁾

У осталом, како вели Биндинг; „Одређивање казне за кривоклество, дакле утврђивање кривоклества као деликт, у најоштријој је супротности са старом вером на непосредно дејство заклетве. Свака заклетва је првобитно-проклетство; кривоклество погађа, у облику заклетвом утврђене пропасти, непосредно кривоклетника. Вера на моћ проклетства и вишу силу, која се њиме служи, мора већ јако уздрмана бити, кад један народ чини жалостан покушај да средством казни за кривоклество секундира овим силама или их чак замењује. У овоме дакле погледу здравији су остали онч народи, код којих овога деликта није ни било, већ само деликт лажне сведоџбе.

Уздржљиво и без енергије германски су народи приступили кажњавању кривоклества и тек под утицајем хришћанства повећана је казниност за ово дело.

Канонско право узело је овај деликт из германског права, па је и код њега главни деликт — perjurium, кривоклество сведока, а тај се поклапа са становиштем falsum-a (из римског права). Тврђење да је по канонском праву било казнимо и нехотно кривоклество, ма да је појам о њему тада постојао, више је него сумњиво.“

Према одредбама Каролине⁴⁾ (С С С) подлежало је казни само намерно кривоклество (или хотично кривоклество) и управо такво гди је учинила научен на лажну заклетву (чл. 107 С С С). — Welcher einen gelehrten Meineid schwört. — Казна је била инфамија и губитак прстију којима се врши заклетва. Поред тога „ако би когод својом лажном заклетвом проузроковао за кога казну кривичну“ — „Wo aber einer dureh seinen falschen Eid jemand zu peinlicher Strafe schwüre“ — наступао је талион.⁵⁾

Каролина је у главном казнила означено кривоклество парничара и сведока.

У доцније време обим овога деликта проширен је у три правца; ¹⁾ на место услова да је клетва положена пред судом, довољно је, ако је она положена пред влашћу; ²⁾ поред кривоклества дошао је и деликт — лажно уверење, дато у место заклетве, премда по правилу, као мање казнимо дело; ³⁾ казниност је проширена, истина не свуда, али код више законодавстава и на нехотно кривоклество. На жалост по све су усамљени случајеви казниности лажне сведоџбе, на коју није положена заклетва.⁶⁾

2.) Појам о положају деликта у систему казнимих дела.

У савременоме законодавству, као што је познато, усвојена је генерална подела казнимих дела, према величини, односно врсти казне, која је за њих прописана. Тако се добија опште усвојена, подела казнимих дела на злочине, преступе и иступе. Ну сем ове деобе и у науци и у законодавству казнимих дела деле се у групе и по другим њиховим заједничким моментима, као по сличности мотива, сличности нападнутих права и т. д. Ово груписање није ничим прецизно утврђено и оно је различито и код законодаваца, а нарочито код учених правника. Тако и о положају овога деликта у систему казнимих дела постоје код правника контраверсна мњења, а законодавства, не одлучујући се да овај деликт ставе у коју од већих група у казненоме, систему, стављају га у засебну групу. (Тако наш законодавац у Гл. XXVII0 кривоклетнику и т. д.; немачки казн. зак. IX Одељак Кривоклество и т. д.)

Међутим не може се порицати, да овај деликт нема никакве везе ни сличности ни са којим другим деликтом из казног система. С тога ово издвајање његово у засебну групу, на сваки начин долази као резултат несрећености, појма о правоме положају овога деликта у казненом систему.

Овоме питању посветио је много труда и пажње познати криминалиста, овде већ поменути д-р Карл Биндинг, професор права у Липсци, ориџинални мислилац и научник.

Овај писац у изнетоме своме изврском делу ставио је као једну засебну групу кривичних дела: „Злочине противу доказних средстава и знакова којима се јавна достоверност прибавља.“

У ову групу писац је ставио:

А) Кривоклество, и то:

а) кривоклество по понуђеној или враћеној заклетви,

б) Лажна сведожба и лажан исказ вештака, потврђени заклетвом.

в) Лажна заклетва од власти наложена или надлежно изискана.

г) Службено уверење, с позивањем на раније положену заклетву на службу.

д) Уверење вештака, који је као такав постављен и један пут за свагда заклет, с позивањем на положену заклетву овога звања.

е) Уверење дато с позивањем на већ раније у истој ствари положену заклетву, било као парничар, вештак или сведок.

ж) Свечано уверење (или изјава) лица које припада извесноме религиозном друштву, ако се по закону члановима тога друштва таква изјава место заклетве одобрава, као менонитима, квекерима и т. д.

Б. Фалсификовање исправа, и то:

з) Прављење и употреба лажне исправе.

и) Прављење лажне исправе у службеној дужности.

ј) Прављење лажних привилегованих исправа.

В. Прикривање доказаних средстава:

к) Отказ сведочења и отказ давања вештачког мњења (т. ј. кад неко неће да сведочи или неће да да вештачко мњење).

л) Прикривање исправа.

Г. Фалсификовање новаца и других знакова, који за јавну веродостојност служе.

м) Прављење и употреба лажних новаца.

н) Прављење и употреба лажних мера.

о) Прављење лажних јавних (државних и општинских) печата и марака као државне жиговне хартије.

п) Прављење лажних жигова за робу.

(наставиће се)

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА О УСЛОВНОЈ ОСУДИ.

Међу законским пројектима, који ће се поднети Народном Представништву на решење још у овогодишњем његовом сазиву, најважнији је и најкориснији, нема спора, пројект закона о условној осуди, који ће знатно изменити наше застарело кривично правосуђе у корист савремених и неоспорно здравих идеја о сузбијању криминалитета и циљу казне у опште.

Потребу закона о условној осуди за нашу земљу и наше прилике, излишно је и доказивати.

Наш Казнени Законик постао је под утицајем старе, класичне школе, која је казну сматрала као једини лек и једину напуну за учињено зло, а злочинце као свесна и слободна створења, која злочин врше намерно и са размишљањем.

„Судови су у овом времену — вели познати криминалиста Prins,* — личили на трговце, који брижљиво уређују свој инвентар: „Колико у пасиви законских повреда, толико у активи осуда.“

Највећа мана, старе, класичке школе у томе је, што је испитивала дело—злочин, а не личност — злочинца, и што је, појимајући злочинце као астрактна бића, одређивала казну без обзира на њихову разноврсну природу.

На неколико година по ступању у живот нашег Казненог Законика наступио је, међутим, прави преображај, или боље рећи наступила је ера ренесанса Кривичног Права.

Под утицајем идеја нове, криминално-антрополошке и социјолошке школе, која је поникла у Италији почетком последње четврти прошлог века, у науку Кривичног Права унети су нови погледи на узроке злочина, злочинце и циљ казне.

Прокламајући банкротство репресивног система старе класичне школе, нова италијанска школа тражила је радикалну измену овога система, предлажући нова репресивно-превентивна средства и модификацију казне према природи злочинаца.

А полазећи са гледишта, да је свака људска акција, па дакле и злочин, резултат двају фактора: унутрашњих, органских или биолошких и спољних, природних или

*) Revue pénitentiaire, Br. 7—10, 1905. год.

³⁾ Лист стр. 704. и 705.

⁴⁾ Каролина (С С С) је законик Карла V, потврђен 1532 на царском сабору у Регенсбургу. Она је историјски најважнији германски казни законик, на који се германско кривично право скоро до најновијег времена наслањало.

⁵⁾ Лист стр. 704, Мајер 725.

⁶⁾ Биндинг стр. 112 и 113.

социјолошких, италијанска школа поделила је све злочинце на неколико категорија и за сваку понаособ одредила нарочита ресресивна средства. За савремену идеју о индивидуализацији казне треба, дакле, захвалити овој школи.

Не мања захвалност припада италијанској школи и за једну другу, исто тако корисну идеју — идеју о укидању кратковременог затвора за случајне злочинце — која је, опет, имала за последицу, захваљујући Међународном Удружењу за Кривично Право, условну осуду.

Главни и једини циљ условне осуде у томе је: да полузлочинце сачува да не постану прави злочинци.

Ово се, пак, постиже тиме, што се досуђена казна за мање опасна дела, нарочито у случајевима где има места веровању да оптужени није покварено и за друштво изгубљено створење, не извршује одмах, већ се осуђени ставља на пробу за извесно, дужи или краће време, у коме има да да доказа о својој поправци или покварености, односно опасности по друштво.

„Условна осуда — вели се у побудама — којима је пропраћен пројект новог закона¹⁾ — почива на овој идеји: да је у свима лакшим случајевима, у којима се основано држи, да је оптужени непокварен, и кад нарочито први пут излази пред суд, судијама допуштено, да пресуди, којом је оптужени осуђен, даду само претеће обележје на тај начин, што се извршење казне одлаже, и извршује тек онда, ако се осуђени не поправи; а ако се он после те осуде за извесно одређено време добро владао и дао доказа да се поправио, казна остаје без икаквих последица. Кад се има на уму, од каквог је штетног дејства кратковремени затвор за онога који први пут у њ улази, за његову будућност као и за његову породицу; тако исто кад се зна, да је таква прва кратка казна само први степен, који води поврату, а овај опет од поврата ствара непоправимог злочинца из навике, — онда је сасвим оправдано таквом, први пут осуђеном, дати извесан рок пре него што га друштво коначно напусти, још једаред његову судбину дати у његове руке, створити му прилику да се може још спасти, ако само он то хоће. Мисао је, дакле, да се осуђени сам подстакне на поправку тиме што му се ставља у изглед ослобођење од казне као награда за учињену поправку.“

Поред овог, чисто моралног дејства условне осуде, њоме се у исто доба постиже и огромна практична корист тиме, што се већина од оних, који су на путу да постану злочинци, спасава благовремено инфекциозне средине по затворима и казним заводима, у којој би, с малим изузетком, пропала. Ово нарочито вреди за наше затворе и казамате, поводом којих смо још у прошлој години²⁾ писали ово:

„... наши затвори и казни завод и удешени су тако, да морално упропашћују у место да поправљају.

¹⁾ Архив за правне и друштвене науке, књига II, свеска 2.

²⁾ Види 47 број „Полицијског Гласника“.

Ко је од малолетника само неколико пута био полицијски осуђиван, нарочито у Београду, тај ће тешко избећи да не доспе у Топчидер.³⁾ а кад једном тамо дође, може се сматрати као ствар поуздана, да је за друштво пропао.

Било је крајње време, да се озбиљно приступи радикалној реформи нашег казненог правосуђа, као и реформи наших казних завода, о којој је у последње време било говора у јавности.

Почетак са законом о условној осуди несумњиво је добар; желети је само да се на њему не застане.

На сузбијању криминалитета превентивним средствима, код нас има још много и много да се уради; управ до сада ништа није ни рађено.

Довољно ће бити да напоменемо, да код нас не постоје никакве законске одредбе нити установе за морално напуштене деце и малолетних криваца, слично заводима и установама ове врсте у осталим напредним државама. Искусство у овим земљама доказало је, да приватна иницијатива, потпомогнута државом, може у овом погледу да користи много више но сама државна власт.⁴⁾

Имајући све ово у виду, ми смо у већ поменутом броју „Полицијског Гласника“ од прошле год. учинили ове предлоге, при којима и сад остајемо:

1. Да се што пре приступи подизању нарочитих завода за поправку морално напуштене деце и малолетних криваца, слично заводима и установама ове врсте у осталим напредним државама. Искусство у овим земљама доказало је, да приватна иницијатива, потпомогнута државом, може у овом погледу да користи много више но сама државна власт.⁴⁾

2. Да се што пре, а уз материјалну потпору државе, образују друштва за заштиту отиуштених осуђеника — атронажи. Поглавити циљ ових друштава био би, да осуђеницима, у прво време по изласку са осуде, указују и моралну и материјалну потпору, а доцније да их контролише све дотле, док не даду очигледног доказа о својој поправци.

3. Да се повећа казна за непоправиме повратнике, а по могућству створе и нарочити азилу, у које би се они, као врло опасни по друштво, интернирали на неодређено време, и

4. Да се појам скитнице дефинитивно одреди, и повећа казна за професионално скитничење. Један завод са принудним радом био би неопходно потребан за ове последње.⁵⁾

³⁾ Одељак београдског казненог завода у Топчидеру одређен је, гобож, искључиво за малолетнике, али у њему има више пунолетних, најокорелијих злочоваца, но малолетних. Овако стање траје већ од пре неколико година само с тога, што у београдском казамату нема места за све пунолетне осуђенике.

⁴⁾ По споразуму између г. д-р Н. Ј. Петровића, управника Дома сиротне деце, писца ових редова и г. Ж. Лазића, шефа кривичног одељка Управе града Београда, почетком ове год. покушано је, да се малолетни гамени смештају у Дом сиротне деце, али је овај покушај остао без успеха. Из бојазни да рђаво не утичу на остале питомце, и услед честог бегства, Управа Дома ју последње време одбија њихов пријем.

⁵⁾ По закону од 27. новембра 1891. године у Београду се професионално скитничење и просјачење кажњава затвором од 2—7 година.

Проект новог закона у главном је добро израђен, а побуде којима је пропраћен, и које је писао г. д-р Божа Марковић, в. професор универзитета, права су и потпуна студија о условној осуди.

При свем овом, о појединим одредбама пројекта може се дискутовати и ми ћемо то учинити претресајући сваки његов члан понаособ. Ово последње чинимо поглавито с тога, да би наше читаоце упознали са садржином пројекта.

Члан 1.

Код осуда на затвор до једне године или на повчану казну суд може наредити под нарочитим олакшаваним околностима, истом образложеном пресудом, да се извршење досуђене казне одложи за извесно време, које не сме бити краће од једне ни дуже од пет година.

При овом решавању суд треба нарочито да узме у обзир узраст, ранији живот и владање осуђеног, незнатност извршеног дела, олакшавне околности, под којима је исто извршено, као и то да ли је осуђени пред судом потпуно и искрено признао своје дело и да ли је накнадио повређеном трошкове и причињену штету, или се бар изјаснио да ће их накнадити.

Одлагање извршења казне може бити условљено накнадом учињене и пресудом утврђено штете, као и плаћањем судских трошкова у року који се има утврдити пресудом, и који не може бити дужи од једне године.

Како из исписаног текста, тако и из објашњења његовог, које се налази у побудама, јасно се види, да примени условне осуде има места:

а) Код свију кривичних дела, за која суд не би досудио већу казну од године дана затвора, или која би се кажњавала новчаном казном, и

б) Према свима личностима, које би на овакве казне биле осуђене, без обзира на то, да ли су ове личности раније осуђиване.

И ако је суду остављено, да у сваком конкретном случају цени умесност одлагања извршења условне осуде, ипак би, по нашем мишљењу, а са обзиром на циљ условне осуде требало ограничити њену примену само на лица, која први пут излазе пред суд, и која у ствари и треба сачувати од додјера са морално пропалим створењима по затворима и казаматима. За оне, пак, окривљене, који су већ били у овим местима, нарочито за дуже време, па су по издржању осуде опет дошли на оптуженичку клупу, нема места бојазни да ће се покварити, ако оду тамо где су једном већ били, пошто су већ покварени.

Примени условне осуде према овим личностима нема места ни по томе, што их издржана казна није поправила, и што су, хотимичним падањем у нову кривицу, очигледно документовале своју опасност по друштво.

У побудама се износи, да у већини данашњих закона о условној осуди превађају гледиште које истичемо, али је и поред свега овога у пројекту нашег

закон осуда ова расирострta на сва лица. Као разлог овоме истиче се вероватност да се од одлагања извршења казне може очекивати добро дејство и у случају, у коме је осуђени раније већ био осуђиван, па чак ако је и казну издржао.⁵⁾

Ово може бити и тачно, али само за изузетне случајеве, док се *по правилу* ово добро дејство не може очекивати од личности, које су у више прилика манифестовале своје навике за вршење казних дела.

Што се тиче одредаба, које допуштају примену условне осуде код свију дела, која се кажњавају новчаном казном, или за која би био досуђен затвор до годину дана, оне су потпуно умесне и у сагласности с главним циљем ове осуде.⁵⁾

(свршиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Прави смисао члана 24. тачке 15. закона о уређењу санитарске струке и чувању народног здравља.

На молбу г.г. П. К. К. и К. Ј. П., магистера фармације, Министар унутрашњих дела, у смислу закона, одобрио је отварање нове петнаесте апотеке у Београду. Од пријављених конкурената на објављени стечај за ту нову апотеку, кандидат са најјачим правом био је г. В. К., апотекар из В., и за то му је Министар унутрашњих дела, решењем својим од 3. јуна т. г. СБр. 6463. на основу тач. 1., 2., 3., и 6. члана 24. закона о уређењу санитарске струке, дао концесију и право на отварање и држање нове, петнаесте апотеке на Савинцу у Београду.

Противу овога решења г. К. П., магистер фармације, изјавио је жалбу Државном Савету, и овај је ставио ове своје примедбе на ожалбено решење:

„К. П. магистер фармације, жално се Државном Савету противу Вашег решења од 7. јула 1906. год. СБр. 5819., којим је одбијен од тражења, да му се подари концесија за отварање XV. апотеке у Београду.

Државни Савет нашао је, да ожалбено решење не одговара закону из ових разлога:

По члану. 24. тач. 1. закона о уређењу санитарске струке Министар Унутрашњих Дела даје дозволу за отварање и држање апотеке једном од пријављених кандидата на расписани конкурс по тач. 2. ако је испунио погодбе, које се траже по тач. 6. истог закона.

Те су погодбе:

а.) да је апотекар, и да има пуноважну диплому магистра фармације;

б.) да је био прилежан у апотекарској пракси и да је добродо знања, и

в.) да ужива српско грађанско право, и да има новаца за отварање уредне апотеке.

⁵⁾ По закону од 28. јуна 1904. год. у Француској има места примени условне осуде и код дела за која су надлежни војни судови.

Првенствено право за задобијање концесије имају Срби из Србије, затим Срби са стране, а ако ових не би било, онда остали по избору — тач. 2. помен. закона. — При једнакој квалификацији од пријављених кандидата, има првенство онај, који је више времена практиковао.

Ну Закон искључује од пријаве на конкурс само оне апотекаре, који већ имају апотеку, јер у тачки 15. члана 24. одређује се: *један апотекар у исто време не може имати ни држати две апотеке,* и т. д.

Као што се види из акта ожалбеног решења и решења од 3. јуна ове године СБр. 6463., па које се позива ожалбено решење, на расписани конкурс за отварање XV-те апотеке овде у Београду на „Савинцу,“ јавило се десет кандидата, између којих су жалилац К. П. и В. К., апотекар из В.

Министар је по решењу СБр. 6463. дао концесију за отварање те апотеке г. В. К. са разлога:

1., што од пријављених кандидата има најдужу дипломску праксу од 24. године, 2 месеца и 16 дана, и општу од 26 година, 7 месеца и 14 дана, и

2., што је се, и ако по концесији од 9. марта 1882. год. СБр. 981. има апотеку у В., исте одрекао, и обавезао, да ће за случај, ако избор падне на њега, исту затворити и концесију вратити Држави, те му је услед такве изјаве, по решењу од 24. априла ове године СБр. 4473. (в. прилог акта СБр. 5686) претходно дата дозвола, да се може пријавити на стечај за отварање ове апотеке.

Ова одлука противна је закону. Јер кад по тач. 15. члана 24. помен. закона, нико не може имати две апотеке, онда је јасно, да се апотекар, који већ има једну апотеку, не може јављати за стечај друге апотеке, све дотле, док своју апотеку по тач. 10. истог члана, са одобрењем Министра не прода или је на другог пренесе. По томе ни г. В. К. није могао конкурисати на објављени стечај, кад је имао једну апотеку у В., па ни концесију добити. Дозвола Министрова да може на стечај конкурисати и ако падне избор на њега одрећи се добивене концесије у В., противна је закону, јер је он у време добивене концесије за апотеку на „Савинцу,“ имао концесију и за другу апотеку у В. Не мења се ни у колико ствар, што се обавезао, да ће концесију за апотеку у В. вратити држави, ако добије концесију за апотеку на „Савинцу,“ јер је смисао Закона, да се на конкурс могу јављати само они апотекари, који немају своју апотеку, а г. В. К. је у времену пријаве имао апотеку у В. Јер ако би се друкчије узело, онда би свагда апотеке у бољим местима заузимали само апотекари са јачим квалификацијама, који већ имају апотеку, па тек по добивеној концесији ранију концесију напуштали, као што је овде случај, а за то нема ослободу по закону.“

На те примедбе Државнога Савета Министар унутрашњих дела дао је ове противразлоге:

„У одговору на писма Савета Бр. 6000. од 12. т. м. част ми је известити Савет,

да ћу се одазвати његовом позиву и доћи на одређени саставак, ради објашњења и решења покренутог административног спора по жалби г. К. П., а против мог решења СБр. 5829/906. по предмету концесијонавања нове XV апотеке у Београду. —

На овом састанку ја ћу имати част лично и усмено дати Савету потребна објашњења, која му буду била потребна по овом предмету, а овом приликом слободан сам изложити му разлоге и законске основе, који су ме руководили, да концесију односно дозволу за отварање и држање ове апотеке подарим г. В. К. бивш. апотекару из В., — и који ће уједно представљати и моје противразлоге на примедбе Савета, изложене у писму његовом Бр. 5778. од 5. тек. мес.

За време отвореног стечаја г. К., писменим актом од 25. априла под СБр. 4473., представио је и изложио узроке, зашто му је немогуће остати и даје са апотеком у В. и враћајући своју 1882. године добивену концесију држави на расположење, молио је, да према одредби тачке 10. и 28. чл. 24. закона о уређењу санитарске струке може исту затворити, — како би могао конкурисати за нову XV апотеку у Београду.

Одлука министарства о томе, да се нека апотека по молби сопственика затвори, није законом везана ни за какве погодбе, и ствар је министрове оцене, хоће ли, кад и у којим приликама усвојити молбу. У овој прилици ја сам нашао да се молба молитеља треба усвојити у начелу, али да из здравствених разлога не треба апотеку затварати сувише рано и за дуже време. Ово нисам могао учинити у толико пре, што в-ска апотека снабдева лековима и посетиоце в-ске бање, поглавито из Турске, а да само једна апотека не би могла подмирити опште потребе, па и бањске, то је несумњиво, па сам одлуком СБр. 4473. примио к знању пријаву апотекара г. К. о повраћају концесије и дозволио му, да може конкурисати, под погодбом, да ће — ако на њега падне избор — вратити држави своју првобитну концесију, испунити законски захтев о држању једне апотеке и затворити ону у В. — Ово је решење извршно, и према њему је, г. К. у отвореном стечају пуноправни конкурент.

Одредба законска из тачке 15 чл. 24. санитар. закона, да један апотекар не може у исто време две апотеке имати ни држати, у овом случају није повређена, јер сваки апотекар има право подносити молбу и пријаву за конкурс, а хоће ли се она и под којим погодбама уважити, то је питање, које ће решење о концесији расправити.

Г. К. као бивши сопственик в-ске, а сада концесионар београдске XV апотеке, нити је имао, нити је ма и једног дана држао две апотеке, ни у времену стечаја, ни од тога доба. — Њему је решењем СБр. 6463/906., — које му је по гласу реверса предато 18. јуна тек. год. — дата дозвола и концесија на отварање и држање нове XV апотеке у Београду са роком од 3 месеци, за припремне радове око снабдевања, уре-

ђења, комисијског прегледа и отварања апотеке, — а тог истог дана је по гласу протокола рада одређене комисије његова апотека у В. затворена и престала радити, када је и концесију о истој под СМ985/882. преко комисије вратио држави. —

На дан 18. јуна ове год. дакле он де факто није више имао апотеке, а за своју апотеку у Београду он још нема ни локала, а још мање, да ју је отворио, и да ју експлоатише. Он дакле нити је имао нити држао две апотеке у времену, кад је добио дозволу за другу апотеку, према томе он није био у изузетку, баш кад би смисао и одредба цитиране тачке 15. била она, како је Савет тумачи. —

Ако би остало у важности становиште Савета, онда би наступио случај, да г. К. поред своје апотеке, коју је оставио држави на расположење, и за коју је објављен и обављен конкурс, и издата дозвола за отварање и држање исте, остао без апотеке, а то не само да не би било право, но би било и штетно по здравствене и државне интересе; значило би силом стварати парницу између државе и г. К. због поништаја концесије, коју је редовним и законим путем добио, дакле по основи стеченог права и накнаде штете, а сем тога остао би читав крај Београд — Савинац и Чубура — без пројектоване апотеке за дуже времена, на штету народног здравља.

При оцени овог питања Државни Савет је изгубио из вида, да конкурисати на апотеку у другом неком крају и имати апотеку није једно исто. — Право на конкурс је „*locum jus*“ да под извесним околностима извесно лице може тражити извесно право. Ко има право да конкурише на неку апотеку, предвиђено је у тачци 6. чл. 24. закона о уређењу санит. струке. Све погодбе из тог члана има и г. К. плус већу и дужу праксу.

Да је законодавац хтео да искључи апотекаре, који већ имају апотеку из конкурса за нове апотеке, он би то изречно и казао, у тачци 6. чл. 24. изразом: да апотекари, који имају апотеку, не могу конкурисати, — но он то не само што није казао, но баш изречно вели, да право на конкурс има онај који испуни следеће погодбе:

1. Да је *апотекар* и да има итд., што логички значи, да и апотекари као сопственици неке јавне апотеке могу конкурисати.

Друго је питање, да ли апотекар може имати две апотеке. То је изречно забрањено тачком 15. чл. 24. санит. закона. Тај случај овде није. Г. К. нема две апотеке, он шта више по назорима Држав. Савета у својој одлуци Бр. 5778/906 *сада нема ни једне апотеке.*

Тачка 15. чл. 24. нема савршено никакве законске везе са тачком 6. чл. 24. истог закона, у којој су побројане погодбе за конкурс апотекара.

Право на давање концесије лично је право моје — одлука по овоме може бити предмет спора само у том случају, кад би се ја као министар огрешио о услове из тачке 6. чл. 24. т. ј. када би право на апотеку дао лицу, које нема зато законске услове што овде није случај.

Ни једним законским прописом никоја власт у земљи не може нагнати једног апотекара да вечито остане у једном месту. То је лично право, које се по вољи може уживати. Пре но што се г. К. јавио на конкурс, он је актом СБр 4473/906. ставио на расположење држави своје раније добивено право на апотеку у В.

Ја сам ову његову изјаву примио к знању и особеним решењем овластио га, да може конкурисати не дозвољавајући, да се апотека затвори пре, но што се питање о новој концесији не реши. — На основу тога, — поднетих пријава и приложених докумената, он је увршћен у ред пуноправних конкурената, и нико од интересованих није уложио протест против његовог права на конкурс или жалбу против моје одлуке СМ4473/906 услед чега је она и извршном постала.

Неприродно и неправично би било признати и дозволити право на конкурс оним апотекарима, који продају или цесијом своје апотеке отуђе, а забрањивати онима, који су читав век провели у крајевима где свет за дуги низ година није апотеку ни употребљавао.

На основу изјаве г. К., ја сам одлуком СБр. 6463/906 дао право на отварање и држање апотеке у Београду г. К. тиме: да му се наплати и прописна такса од 600 динар. за отварање нове апотеке; да затвори своју стару апотеку у В. и њену концесију врати и стави држави на расположење; објавио сем конкурса за в-ску апотеку, па сам најзад одлуком СБр. 9822 од 30/VIII т. г. и то питање решио.

Ја подносим у прилогу под ./ на углед Држ. Савету своје поменуто решење СБр. 9822/906 којим сам дао концесију за в-ску апотеку г. Ј. Д. Ј. магистру фармације, те према овоме не може опстати разлог Држ. Савета, да г. К. има две апотеке, нити се могу идентификовати одредбе из т. 6. чл. 24. са т. 15. истог члана закона о уређењу санитет. струке, пошто се оне односе на две савршено различне ствари; тако, док прва говори о условима конкурената, докле друга говори, да нико не може имати две апотеке и лечити. —

Међутим тумачење Савета, да закон искључује за пријаве на конкурс оне апотекаре, који већ имају апотеку, није тачно, *јер такве одредбе у закону нигде нема,* — а из одредбе т. 15. „да један апотекар у исто време не може имати и држати две апотеке.“ — не може се извести онај и овакав закључак, како га је Савет усвојио и у својим примедбама истакао.

Дозвола за отварање и држање апотеке још није апотека, јер ако концесионар не испуни у остављеном му року још неке погодбе, њему се дозвола може поништити. А кад неко поред затворене апотеке и враћене концесије има дозволу за отварање једне будуће апотеке, то никако не могу бити две апотеке у експлоатацији и уживању, као што би то Савет у овој прилици хтео да утврди.

А да је резонување Савета погрешно, кад у својим побудама вели, да се ни један апотекар не може јавити на стечај друге апотеке све докле, док своју апотеку по т. 15. ист. чл. *не прода или на*

другога не пренесе, види се из тога, што овакве одредбе у закону нема, и што би на случај да овака интерпретација добије своју санкцију одлуком Савета, она била не само противна постојећем законом решењу и досадањој пракци, да се апотекару који је једном добио од државе концесију, па исту продајом отуђио, не може више давати концесија, — већ би један апотекар по дозволи министра могао у свакој вароши, као најстарији, по продаји апотеке и преносу концесије, цеду Србију пропутovati својим концесијама, продајући апотеку у једној — а отварајући исту у другој вароши, па да ову продужи док у свима варошима и варошицама не буде отворио продао и отуђио апотеку, а све за добре паре.

Противно нахођењу Савета, да апотекари, — док претходно не отуђе апотеку — не могу конкурисати, јер би се тиме отворила широм врата ординарној спекулацији и злоупотребама, на изложени начин. — ја налазим, да је моје становиште изражено у решењу мом СБр. 4473/906., против кога није уложена жалба и које је извршно, — правилно и на закону основано, да сваком старијем апотекару и сопственику апотеке треба дати прилике и могућности, да до бољег места дође на тај начин, што му се на молбу дозвољава компетоване уз обавезу, да своју првобитну апотеку затвори и држави врати концесију своје старије апотеке, ако по свршеном стечају на основу старешинства и дуже праксе падне избор на њега.

Радећи противно, држава би се огрешила о принцип праведљивости, и учинила би неправду оним старијим апотекарима, који су о свом трошку отворили и о свом труду и зноју дуго година одржавали апотеку у крају који није лукративан, и где су они, водећи донекле повлашћену радњу, у интересу јавне здравствености, подносили дуго година материјалне жртве и били пијонери за пропаганду струке лекарске и апотекарске помоћи код народа који своје санитетске потребе и здравствене савете још и дан дањи радије тражи код врача и гатара. —

На основу свију ових разлога мени је част умолити Савет, да при поновној оцени овога предмета изволи усвојити ово посматрање, и опозвати своје примедбе и ожалбено решење моје као умесно и на закону основано оснажити“.

На општој седници Државног Савета, одржаној 26. октобра т. г. којој је присуствовао и Министар Унутрашњих дела, Савет је усвојио противразлоге Министрове и оснажио ожалбено решење као на закону основано.

Одлука Државног Савета Бр. 6331. од 26. септембра 1906. године. **О. Б.**

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине оглађеновачке, актом својим од 24. септембра ове год. Бр. 1076. пита:

»У смислу §§ 318. и 397. крив. закона, суду је потребно следеће објашњење:

1. је ли дужан суд — по званичној дужности — ислеђивати дела из тач. 1. § 362 казн. закона, на просту доставу појединих лица, и у опште сматра ли се ово дело за прљаво или не — § 397. тач. 2. помечутога закона;

2. сме ли суд допустити, да се тужилац и оптужени равњају пред судом и ван овога за ово дело из тачке 1. § 362. и да ли тужилац може туженом опростити казну или не, и

3. може ли суд, за ово дело из тач. 1. § 362. казн. закона, по извршним пресудама примити замену затвора новцем или не?»

— На ово питање одговарамо:

Кривице из тач. 1. § 362. кривичнога закона, казне се по званичној дужности, било да за њих дозна сама власт, било да о томе учине доставу појединци.

Према томе, општински суд дужан је да по званичној дужности извиђа сваку овакву доставу и осуду изриче.

Достављач — тужилац — нема права да опрашта кривицу, нити суд такве изјаве може узимати у обзир при изрицању осуде.

Изречену казну затвора, мора суд заменити новчаном казном, кад год то буде захтевао осуђени по § 15. и 16. полиц. уредбе.

II.

Суд општине јаловик-изворске, актом својим од 1. августа ове год. Бр. 1537. пита:

»По так. Бр. 214. закона о таксама предвиђено је, да се плаћа такса за *тражене поновљења парнице, за изазивачке и рачунске парнице по 20 динара.*

Но како није одређено казато, да ли ову таксу треба да наплаћују и општински судови у корист своје касе, кад се код њих тражи поновљење парнице, то се моли уредништво за обавештење: треба ли горњу таксу од 20 дин. да наплаћују и општински судови кад се код њих тражи поновљење парнице, или они ово право немају, и онда коју ће таксу они наплаћивати за поменуте спорове?»

— На ово питање одговарамо:

Као што се види из чл. 1. закона о таксама и чл. 25. правила за његово извршење од 3. маја 1897. г., ПРБр. 10442, општински судови наплаћују по закону о таксама само оне таксе, које се помињу у тач. 96, 97 и 97 а зак. о таксама, као и оне, које су другим специјалним законом одређене, и ништа више.

Према томе, таксу из так. Бр. 214, они не могу наплаћивати.

Какву ће таксу наплаћивати за поновљење спора, није нигде нарочито одређено, али се може наплатити такса из тач. б. и г. § 23. грађ. суд поступка.

III.

Суд општине паљувске, актом својим од 23. августа ове год. Бр. 1779. пита:

»Чл. 97. закона о општинама предвиђено је, које послове врше општински судови, а §§ 6—26 грађ. суд пост. предвиђено је, које су дужности и каква надлежност општинских судова у грађанским споровима.

У глави XVIII. грађ. суд. пост. под насловом: »о извршењу пресуда« предвиђено је, да полицијске власти врше пописе и наплате кривичних трошкова и приватних дугова, по свима пресудама и решењима првост. судова, као и пресуде општинских судова из непокретних имања § 13. став 6. грађ. суд. пост.

Како већина полицијских власти наређује општинским судовима, да они врше пописе, било покретних било непокретних имања и наплату по глави 18. о извршењу пресуда, и ако је то њихова дужност, и тиме стварају општинама огромне послове а и штету у канцеларијском материјалу, а таксе, међутим наплаћују за своју касу, то се моли уредништво за обавештење: је ли правилан рад полицијских власти у погледу ових наређења или не? Ако јесте правилан, онда по коме је законском пропису то дужност општинских власти, кад горња законска наређења друкчије говоре, и да ли полицијске власти могу казнити општ. органе по чл. 158. зак. о општинама, ако ове послове не врше никако или на време?»

— На ово питање одговарамо:

Општински судови у нас, имају разноврсне улоге. Тако, они су и самоуправне власти, и органи државни за ред и безбедност, и на пометку и судске и управне власти.

Јављајући се у овако разноврсним улогама, њима је чл. 94. закона о општинама, т. 3. стављено у дужност и извршење свију законских наредаба државних власти.

У ред тих законитих наредаба државних власти, неоспорно долазе и оне, којима се наређује, да општински судови узимају у попис покретну или непокретну имовину оних дужника, над којима је тражено извршење пресуде или решења у смислу § 466. грађ. суд. пост., јер по другом ставу овога наређења, сама полицијска власт мора вршити пописе, једино у томе случају, кад је имање у месту, где је седиште полицијске власти, иначе их врши преко општинских власти.

Према овоме, кад год општински суд, као нижа власт, не изврши на време коју од ових наредаба државних власти, па то не извршење не оправда, полицијска власт може употребити мере, предвиђене чл. 158 зак. о општинама према лабавим органима — часницима општинским.

Исто тако општински судови морају да врше друге разне наплате као што су: судске таксе, болнички трошак, разна решења административних и других власти и т. слично.

Што се тиче продаја пописане покретности по пресудама и решењима, поднесеним полиц. властима на извршење, њих општински судови не могу вршити, јер је то дужност државних власти, а општин-

ске власти морају само извршити попис покретности и послати га државној власти.

IV.

Суд општине мирочке, актом својим од 23. пр. м-ца Бр. 1042. пита:

»Извесан грађанин ове општине, као општински писмоноша, однео је другом једном грађанину писма ради предаје.

Кад је био у кући овога, тада га је прималац писма и сопственик куће провао и грдио и тако му нанео увреду.

Писмоноша је тужио дотичног за ову увреду овоопштинском суду, и како су у кући била још два грађанина, те доказали тужиоци наводе, општински суд осудио је туженог на казну по § 357. т. 2. кр. закона.

Против ове пресуде изјавио је осуђени жалбу, и Првостепени Суд поништио је исту из тих разлога што овде, вели. стоји дело јавне увреде из § 213. кривич. закона, те је општински суд био ненадлежан за суђење.

Општински суд налази, да увреда нанесена у затвореној кући, где су била свега још два грађанина, не долази у ред јавних увреда него простих, и зато моли за обавештење: да ли је ова одлука Првостепеног Суда правилна, и ако није шта треба суд да уради по овоме?»

— На ово питање одговарамо:

По § 15. и 16. полицијске уредбе, одлуке првостепених судова, донесене по жалбама против пресуда или решења полицијских или општинских власти, *изврше се*, па бидеоне правилне или не.

Према томе, општински суд има одмах да донесе одлуку, којом ће утврдити: да он није надлежан за суђење ове кривице, и упутити тужиоца, да се са тужбом обрати надлежној полицијској власти.

Нека дакле суд тако и уради, да би избегао сваку одговорност, а и тужиоцу дао могућности, да се на време обрати надлежној власти.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код начелника среза студеничког налази се у притвору једно лице, које вели да се зове: **Франтишек Фијела**, и да је родом из Квингреца у Аустро-Угарској, а да је по народности Чех. Његов је лични опис овакав: стар 23 године, средњег стаса, носав, округла лица, лепушкаст, смеђ, граорастих очију, у грађанском је оделу. Он је по све сумњиво лице, без икаквих исправа, а покушао је кришом на недопуштеном месту да пређе у Турску, те се с тога скреће пажња свима полицијским и општинским властима, ако би знале да је ово лице извршило где какво казниво дело, да о томе известе начелника среза студеничког с позивом на Бр. 12473.

У Рачи су ухваћени **Лазар Васић, Мата Маринковић, Александар Радосављевић**

и Бранко Васић, скитачки цигани, са краденим једним коњем и једним женским ждребетом. Они се бране, да је ту стоку украо њихов друг Коста Младеновић, и да је он у бегству. Коњ је матор 10 година, даке затворено-доратасте, без роваша, висок је 1.35 м.; ждребе је старо 2 године, даке зелене, високо 1.35 м., без роваша. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима, а приватни се моле, ако би знали сопственике стоке, да о томе известе начелника среза лепеничког с позивом на депешу Бр. 17832.

ПОТЕРЕ

Милан Васић — Вукашин Станишић, родом из Босне, који је поротног пресудом лешковачког првостепеног суда осуђен на две године затвора због опасне крађе, побеглао је 8. тек. м-ца из притвора судског. Бегунац је стар 22 год., средњег је раста, добро развијен, у лицу је плав, очију плавих, косе смеђе. За одбеглим крадљивцем наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелнику среза лешковачког с позивом на Бр. 21589.

Михајло Радовановић — Ускоковић, коцкар из Бураше у срезу златиборском, за кога смо у прошлом броју јавили, да је ухваћен у Неготину према фотографији у «Полицијском Гласнику» ноћу између 8. и 9. т. м-ца, побеглао је из апсане начелника среза неготинскога. Михајло одговара код начелника среза, гружанског за разбојништво извршено ноћу између 18. и 19. августа т. г. над Милићем Милутиновићем из Страгара. Износимо фотографију Михајлову и препоручујемо свима полицијским и општинским властима, да за њиме

пуштен на условни отпуст из Београдског Казненог Завода, где је био на трогодишњој осуди због протурања лажног новца, осуђен смедеревским првостепеним судом. Да није пуштен на условни отпуст, рок осуде истекао би му 1. априла 1907. године. Надрљански је

под Бр. 18.; на лежишту пушке има натпис Управа Монопола. Са пушком украо је и фишеклију са 80 метака. Алекса је стар 17 год., ћосав, у суром, сукненом оделу, на глави има црну, јагђећу шубару, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за крадљивцем и покрађом трагају и о резултату известе начелника среза голубачког с позивом на Бр. 7848.

стар 25 година, средњег раста, риђе косе и бркова, чела вертикална, леђа, коса правих. Од особених знакова има: а) белегу од ошкотине, овалног облика, величине 2|1 см., за 7 см изнад леве лактјаче; б) десни домали прст откинут му је до средине друге фаланге; в) на средини десне долактице има тетовиран знак у облику срца: у унутрашњости срца има тетовиран знак Д. Н.; више срца има такође тетовиран знак Ж. С. М. Г. — Износимо фотографију Надрљанскову, препоручује се свима по-

ским властима, да за крадљивцем и покрађом трагају и о резултату известе начелника среза голубачког с позивом на Бр. 7848.

Крађе стоке. Милану Ђуковићу, баштовану из Чачка, украдена су ноћу између 5. и 6. тек. месеца две кобиле: једна даке врање, цветаста и у леву задњу ногу путаста, а друга даке доратасте са белим белегом на леђима. За крадљивцима и покрађом наређује се тражење. Крадљивце на случај проналаска, треба спровести начелству округа чачанског с позивом на акт ПБр. 10605. — УБр. 38945.

Ноћу, између 30. и 31. пр. м-ца украдена су Стевану Стојићу, из Обреновца, два вола: један даке зелене, матор 8 год., у лево ухо ровашен, а други даке беле, матор 8 година, и у десно ухо ровашен. Начелник среза поварског, актом Бр. 13821, моли за тражење покрађе и крадљивца. УБр. 37016.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

ТРАЖЕ СЕ

Јована Стојиљковића, тежака из Сикирија у срезу пчинском, тражи начелник среза пчинског. Јована је нестало 24. септембра т. г. и до сада се није вратио нити одкуда јавио. Он је стар 33 године, средњег раста, жутих бркова, плаве косе, у оделу сељачком. Пронађеног Јована ваља упутити поменутом среском начелнику с позивом на Бр. 17275.

Милана Јеврића, из Велућа, среза третињског, окривљеног због крађе, тражи ћупријски првостепени суд актом Бр. 16784. Окривљени Милан стар је 16 год., омален, очију зелених, у оделу је сељачком. На случај проналаска треба га стражарно спровести поменутом суду. АБр. 1342.

најживље трагају и пронађеног под јаком стражом упуте начелнику среза гружанског. Његов лични опис налази се у 37. броју «Полицијског Гласника.»

Драгомир — Драгутин Надрљански, ковач из Ниша, одговара код начелника среза беличког због саучешћа у крађи, али се налази у бегству. Драгомир је 27. августа т. г.

лицејским и општинским властима, да за њиме најживље трагају и пронађеног упуте стражарно начелнику среза беличког с позивом на депешу Бр. 16398.

Алекса А. Матић, циганин из Дворишта, 2. т. м-ца на опасан начин украо је Ивану Шибинцу, монополском контролору у Добри, једну пушку «кокинку» модела 1880. године,